Jongeren aan de zijlijn vs. Krapte op de arbeidsmarkt

Impressieverslag bijeenkomst 30 november 2021
Programmaraad Regionale Arbeidsmarkt

Ondanks de vele vacatures staan er nog steeds veel jongeren aan de zijlijn. Hoe zorgen we dat die duurzaam aan het werk gaan? In deze bijeenkomst staan 2 initiatieven centraal om het gat tussen school en werk te verkleinen: praktijkleren in het mbo en Start.Route Zwolle.

Praktijkleren

Wat is praktijkleren?
Bij praktijkleren in het mbo voor werkzoekenden en werkenden wordt werken bij een erkend leerbedrijf gecombineerd met een mbo-opleiding of een deel daarvan. Het kan gaan om één van de drie vormen

1) Gericht op het behalen van een diploma (BOL/BBL)
2) Gericht op het behalen van een mbo-certificaat voor een deelopleiding uit de startkwalificatie
3) Gericht op het behalen van een praktijkverklaring

Extra toelichting over de verschillende vormen zijn te vinden in de handreiking praktijkleren scholing via praktijkleren in het mbo

Voor wie?
Praktijkleren met de praktijkverklaring is vooral bedoeld voor werkenden en werkzoekenden zonder startkwalificatie, voor wie het behalen van een mbo-diploma of mbo-certificaat vooralsnog niet haalbaar is. Maar ook mensen met een startkwalificatie, voor wie een mbo-diploma of mbo-certificaat (nu) niet haalbaar is, kunnen in aanmerking komen.

Het kan namelijk zijn dat iemand wel beschikt over een startkwalificatie, maar nog weinig vertrouwen meer heeft in het eigen leervermogen. Bijvoorbeeld omdat het lang geleden is dat het diploma is behaald en er negatieve schoolervaringen zijn. Ook gebeurt het dat iemand wel een startkwalificatie heeft, maar vanwege persoonlijke omstandigheden alleen open staat voor leren op de werkvloer.

Ook kan praktijkleren met de praktijkverklaring passend zijn voor een aantal jongeren, in het kader van de aanpak jeugdwerkloosheid, voor wie het volgen van een volledige mbo-opleiding (vooralsnog) niet haalbaar lijkt.

Hoe wordt het vergoed?
Vanuit de tijdelijke regeling aanvullende crisisdienstverlening wordt het onderdeel scholing via praktijkleren in het mbo vergoed. Het betreft hier de kosten voor uitvoering van de opleidingen door de onderwijsinstellingen. De vergoeding van de kosten van scholing via praktijkleren wordt vanuit de tijdelijke regeling maximaal 40 weken vergoed. Is er dan nog meer nodig, dan kun je kijken of dat is te financieren uit geld van bijvoorbeeld *Perspectief op Werk of vsv-middelen*. Of de jongere switcht alsnog naar een door OC&W bekostigde BBL-opleiding. Leer-werkloketten kunnen daarbij helpen.

Behalve een vergoeding voor scholing, is er ook subsidieregeling praktijkleren in de derde leerweg voor werkgevers. Dit is een tegemoetkoming voor de kosten die een erkend leerbedrijf maakt voor het begeleiden bij de beroepspraktijkvorming van een student die een mbo-opleiding in de derde leerweg volgt. Deze vergoeding kunnen werkgevers met terugwerkende kracht aanvragen via het RVO.

Tips bij uitval uit het onderwijs

- Als een student van onder de 23 uitvalt zonder startkwalificatie, maar in de praktijk al een aantal werkprocessen heeft laten zien kan een praktijkverklaring onderdeel zijn van de verplichte mbo-verklaring.
- Daarna kunnen arbeidsmarktprofessionals (gemeente, WSP) ze verder brengen met praktijkleren en aanvullende verklaringen meegeven.

Tips voor nazorg

- Praktijkleren kan preventief ingezet worden voor extra nazorg van docenten om uitval te voorkomen. Door begeleiding op vakinhoud, maar ook voor het oplossen van andere problemen. Besteed veel aandacht aan werknemersvaardigheden/soft skills.
- Een ander idee is de inzet van transitiecoaches om vanuit vso/pro nazorg te verlenen. Veel partners zoals mbo's, gemeenten en bedrijven voegen zich vanzelf bij zo'n initiatief.

Meer informatie over praktijkleren

- Processtappen praktijkleren in het mbo voor werkenden en werkzoekenden
- Klantreis kandidaten praktijkleren met de praktijkverklaring
- Handreiking Scholing via praktijkleren in het mbo
- SBB-flyer om met werkgevers en klanten in gesprek te gaan over praktijkleren
- SBB: diploma, certificaat en praktijkverklaring
- SBB Inspiratiekaart bij- en omscholing in het mbo via kansrijke beroepen

Binnen kort volgt er een handreiking voor praktijkleren met de praktijkverklaring vanuit onderwijs

Start.Route Zwolle

Iedere jongere in de regio Zwolle met een vraag over onderwijs, persoonlijke ontwikkeling of de weg naar werk kan terecht bij Start.Route Zwolle. Dat is een initiatief van de 2 regionale mbo's, het RMC, werknemers- en werkgeversdienstverlening en een aantal bedrijven. Start.Route is er niet alleen om jongeren te helpen een diploma te halen, maar ook om te zorgen dat ze daarna goed kunnen functioneren op de arbeidsmarkt. Er is 1 loket dat jongeren op weg helpt met de juiste hulp.

Voor wie?

Start.Route Zwolle is bedoeld voor kwetsbare jongeren. OC&W en SZW hanteren daarvoor verschillende definities (bovengrens 23 of 27 jaar, hoort entree en mbo2 erbij?). Tip: stel gezamenlijk in de regio je eigen kaders, en kijk bij problemen hoe het kan worden opgelost.

Tips om jongeren te ondersteunen met leren in de praktijk

- Werk met hybride leren binnen en buiten de schoolmuren: ontwerp met het bedrijfsleven een onderwijstraject en voer dat in het bedrijfsleven uit. Gemeente, onderwijs en bedrijf verzorgen zo maatmerk voor elke jongere.
- Besteed veel aandacht aan werknemersvaardigheden. Die zijn misschien nog wel belangrijker dan vakkennis. Bedrijven zijn goed in vakinhoudelijk begeleiden, maar minder in het teugkoppelen naar soft skills: wat betekent het voor jou, wat heb je nodig. Laat docenten of jobcoaches daar aandacht aan besteden.
- Laat zien wat een arbeidsplek kan betekenen: je kunt er bewijzen dat je wel iets kan.
- Sommige jongeren moeten eerst tegen een muur aanlopen. Laat ze dat doen (terwijl je op de achtergrond aanwezig blijft) en zet daarna bijvoorbeeld een jobcoach in.

- Gebruik bij jongeren die echt niet meer op school passen duale trajecten in het vso-praktijkonderwijs om ze voor het onderwijs in beeld te houden.
- Gebruik geld van Perspectief op Werk en uit het steun- en herstelpakket voor bredere en langere stages bij leer-werkbedrijven.

De rol van werkgevers
Bied ook begeleiding aan de werkgever. Gebruik instrumenten om te leren hoe je een collega met een beperking kunt helpen op werkvloer, zoals www.ikbenharrie.nl of www.usgrestart.nl/blogs/7464-aan-de-slag-als-co-worker.

Tips om plaatsingen te realiseren
- Door in de regio een eenduidige aanpak te realiseren is het ook voor werkgevers duidelijker. Route Arbeid heeft zo in Groningen veel plaatsingen gerealiseerd.
- Laat UWV en het WSP een masterclass banenafspraak aan mbo-docenten geven.

Tips om jongeren te motiveren
- Zorg voor verwachtingsmanagement van ouders, collega's en leerlingen zelf en bouw aan het zelfvertrouwen van jongeren. Bij Route Arbeid begint begeleiding naar werk al bij 14 jaar. Werkcoaches gaan met de school, de leerling en de ouders op zoek naar een passende route.
- Herframe werk waar jongeren niet direct warm voor lopen. Bijvoorbeeld werk in een kringloopwinkel: zelf je werkzaamheden bepalen in een textielsorteercentrum, bijdragen aan een duurzame maatschappij. Of laat ze via een virtualrealitybril een indruk krijgen van de diversiteit werken in de techniek.